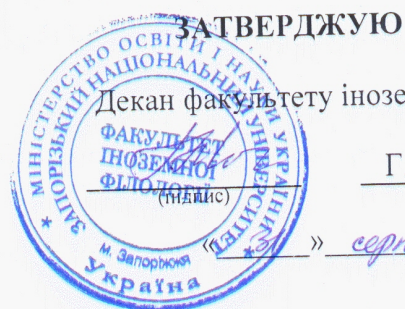

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ

КЛАСИЧНА МОВА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

циклу вільного вибору магістрів у межах спеціальності
035 Філологія

підготовки магістра

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти

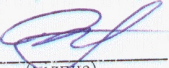
предметної спеціальності:

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
освітньо-професійна програма:

Мова і література (англійська)

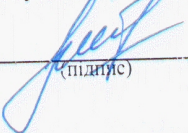
Укладачі: Приходько Г.І., доктор філологічних наук, професор; професор кафедри
англійської філології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри англійської філології
та лінгводидактики
Протокол № 1 від “ ” 2023 р.
Завідувач кафедри

(підпис)

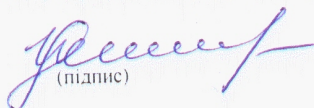
Н.О. Надточій
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
Факультету іноземної філології
Протокол № 1 від “ ” 2023 р.
Голова науково-методичної ради
Факультету іноземної філології

(підпис)

О.А. Каніболоцька
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
Шама І.М.

(підпис)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
магістерський	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
		Цикл дисциплін вільного вибору студента в межах спеціальності	
	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		1-й	1-й
	Змістових модулів – 4	Лекції	
		12 год.	4 год.
		Практичні заняття	
		10 год.	4 год.
	Кількість поточних контрольних заходів – 28	Самостійна робота	
		68 год.	82 год.
Вид підсумкового семестрового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Класична мова» є з'ясування студентами наукової проблематики цієї науки; ознайомлення студентів із місцем германських мов у мовній картині світу, вивчення основних теоретичних тенденцій сучасної мовознавчої науки. Ґрунтуючись на положеннях загального мовознавства, цей курс має вводити студентів у спеціальну лінгвістику.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Класична мова» є:

- засвоєння основних етапів розвитку та особливостей всіх підгруп германської мовної групи;
- окреслення основних фонетичних особливостей германських мов;
- з'ясування специфіки граматичної та лексичної систем германських мов;
- ознайомлення із науковими досягненнями вітчизняної та зарубіжної індоевропейістики та германістики; розвиток умінь та навичок, необхідних для науково-дослідної роботи;
- аналіз фонетичної і морфологічної будови слів готської мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

<i>Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності</i>	<i>Методи і контрольні заходи</i>
1	2
Програмні компетентності: – ЗК 1 Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно так і письмово у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою.	Методи: Наочні методи (схеми, моделі). Словесні методи

<ul style="list-style-type: none"> – ЗК 2 Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. – ЗК 3 Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями. – ЗК 4 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням навичок використання інформаційних та комунікативних технологій – ЗК 5 Креативність - здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати проблеми. – ЗК 6 Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства. – ЗК 7 Здатність працювати в команді та автономно. – ЗК 9 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. – ЗК 10 Усвідомлена повага до різноманіття культур. – ЗК 11 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – ЗК 12 Здатність до застосовування знань у практичних ситуаціях, а також до адаптації та дії в новій ситуації. – ЗК 13 Здатність працювати в міжнародному контексті. – ЗК 15 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). – ЗК 16 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. – СК 4 Здатність до гіпотетичного та інноваційного мислення, до генерування нових ідей. – СК 9 Уміння оперувати концептуальними знаннями щодо проведення науково-дослідної роботи, усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та / або інноваційних розробок у галузі філології. – СК 13 Володіння навичками ділового спілкування рідною й іноземними мовами на високому професійному рівні. – СК 14 Здатність до використання спеціальної термінології в обраній галузі філологічних досліджень. – СК 15 Здатність кваліфіковано здійснювати комунікацію іноземними мовами у різних ситуаціях спілкування з усвідомленням ролі експресивних; емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату. – СК 16 Здатність розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень та застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціальності для вирішення професійних завдань. – СК 17 Уміння набувати нові знання, використовуючи сучасні інформаційно-освітні технології. 	<p>(презентації, пояснення, робота з підручником). Практичні методи (творчі завдання, кейси, розробка проєктів). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). Проблемно-пошукові методи (репродуктивні). Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій, кейсів).</p>
<p><i>Програмні результати навчання</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ПРН1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. – ПРН3 Застосовувати новітні методи ведення філологічних наукових досліджень, сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення 	<p>Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, програмований, практичний). Контрольні заходи: – Теоретичне та</p>

<p>професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.</p> <ul style="list-style-type: none"> – ПРН7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці, літературознавстві, міжкультурній комунікації та педагогічних науках – ПРН8 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення різних напрямів і шкіл в лінгвістиці, літературознавстві, міжкультурній комунікації та педагогічних науках – ПРН9 історичні надбання та новітні досягнення різних напрямів і шкіл в лінгвістиці, літературознавстві, міжкультурній комунікації та педагогічних науках історичні надбання та новітні досягнення різних напрямів і шкіл в лінгвістиці, літературознавстві, міжкультурній комунікації та педагогічних науках 	<p>практичне тестування за змістовим модулем.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – ПРН11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його, обираючи доцільні методологічні принципи, оптимальні дослідницькі підходи й методи, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних. – ПРН12 Дотримуватися правил академічної доброчесності і бути обізнаним у положеннях щодо захисту прав інтелектуальної власності, у заходах запобігання плагіату та відповідальність за нього – ПРН13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються – ПРН15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу – ПРН17 Організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі – ПРН18 Практично використовувати та презентувати результати свого дослідження науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо – ПРН19 Бути обізнаним у основних видавничих вимогах до наукових публікацій, їх видах і правилах оформлення, у переліку фахових видань за профілем, у порядку і правилах функціонування наукометричних баз. 	<p>Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, програмований, практичний). Самостійно-пошукові методи (індивідуальна робота, практична робота).</p> <p>Контрольні заходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – захист розмовних проєктів; – індивідуальне завдання (ІЗ); – залік.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Класична мова» нерозривно пов'язаний з основними теоретичними курсами – «Вступ до мовознавства», «Вступ до спецфілології», «Історія англійської мови», «Загальне мовознавство», «Соціолінгвістика», іншими спецкурсами, продовжуючи їх, що забезпечує послідовність навчальних дисциплін.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Класифікація германських мов та племен.

Відомості про давніх германців.

Історичні відомості про давніх германців: джерела свідочств про давніх германців; класифікація давньогерманських племен; "велике переселення народів"; заснування варварських держав; держава Карла Великого; епоха вікінгів.

Давньогерманські мови та їх класифікація

Історичний розвиток та становлення германських мов: західногерманські мови; східногерманські мови; північногерманські мови; види германської писемності. Основні пам'ятки готської мови і готської писемності.

Змістовий модуль 2. Фонетичні особливості давньогерманських мов.

Зміни у акценті германського слова та система голосних у давньогерманських мовах: індоєвропейський наголос; зміни у наголосі германських мов; позиція германського наголосу; вплив акценту на фонологію та граматику мов германської групи; відображення і.-є. голосних у давньогерманських мовах; монофтонгізація дифтонгів та дифтонгізація монофтонгів; явище умлаута; типи аблаута у германських мовах. Система давньогерманського консонантизму: характеристика і.-є. приголосних; пересуви приголосних у германських мовах; дія закону Вернера; подвоєння приголосних; ротацізм.

Змістовий модуль 3. Морфологічна характеристика давньогерманських мов.

Іменник: роль основотворчих суфіксів у структурі іменника; категорії іменника у давньогерманських мовах; типи основ іменників та їх відміна. Дієслова та їх морфологічна класифікація: парадигма давньогерманського дієслова; дієслівні категорії; сильна дієвідміна; ознаки слабкої дієвідмини; претеріто-презентні дієслова; дієслова з дефективною парадигмою. Характеристика інших частин мови: типи відмінювання прикметників та ступені порівняння; типи займенників у германських мовах; давньогерманські числівники.

Змістовий модуль 4. Синтаксис та лексика готської мови.

Просте речення. Синтаксичні звороти. Складносурядні речення. Складнопідрядні речення. Типи словотворення в готській мові.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
		дф	зф	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	4	4	2	2	2	2	11	13	2	10	8
2	15	6	2	4		2	2	9	13	2	16	6
3	15	4	2	2	2	2		11	13	2	10	8
4	15	8	2	4	2	4		7	13	2	16	6
Усього за змістові модулі	60	22	10	12	6	10	4	38	52	8	52	60
Підсумковий семестровий	30							30	30	20	20	40

контроль залік											
Загалом	90							100			

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Відомості про давніх германців. Давньогерманські мови та їх класифікація	2	2
2	Фонетичні особливості давньогерманських мов..	4	
3	Морфологічна характеристика давньогерманських мов	2	
4	Синтаксис готської мови. Лексика готської мови.	4	2
Разом		12	

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2		
1	Відомості про давніх германців.	2	2
2	Фонетичні особливості давньогерманських мов.	2	2
3	Морфологічна характеристика давньогерманських мов.	2	
4	Синтаксис готської мови. Лексика готської мови.	4	
Разом		10	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Термінологічний диктант за тематичним глосарієм (на лекції 1; на практичному занятті 1)	Проводиться на кожному лекційному та практичному занятті за темою заняття.	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно.	4
	Групова робота на практичному занятті 2	Відповіді на кожному практичному занятті за планом та виконання практичних завдань.	Відповідь на практичному занятті оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням повноти та правильності відповіді.	4
	Підсумковий тест	Тест до модуля 1	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті	4

			роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	7			12
2	Термінологічний диктант за тематичним глосарієм (на лекції 3; на практичному занятті 3)	Проводиться на кожному лекційному та практичному занятті за темою заняття.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно.	4
	Групова робота на практичному занятті (на занятті 3)	Відповіді на кожному практичному занятті за планом заняття та виконання практичних завдань.	Відповідь на практичному занятті оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням повноти та правильності відповіді.	6
	Підсумковий тест	Тест до модуля 2	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	8
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	7			18
3	Термінологічний диктант за тематичним глосарієм (на лекції 5; на практичному занятті 4)	Проводиться на кожному лекційному та практичному занятті за темою заняття	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно.	4
	Групова робота на практичному занятті 4	Відповіді на кожному практичному занятті за планом заняття та виконання практичних завдань.	Відповідь на практичному занятті оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням повноти та правильності відповіді.	4
	Підсумковий тест	Тест до модуля 3	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	4
Усього за ЗМ 3	7			12

контр. заходів				
4	Термінологічний диктант за тематичним глосарієм на лекції 6; на практичному занятті 5)	Проводиться на кожному лекційному та практичному занятті за темою заняття	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно.	4
	Групова робота на практичному занятті 5	Відповіді на кожному практичному занятті за планом заняття та виконання практичних завдань.	Відповідь на практичному занятті оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням повноти та правильності відповіді.	6
	Підсумковий тест	Тест до модуля 4	Кожне завдання практичної роботи за змістовим модулем оцінюється від 1 до 3 балів з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи. Загальна максимальна сума балів визначається кількістю завдань в роботі.	8
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	7			18
Усього за змістові модулі контр. заходів	28			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
	Залік	Усна частина білета передбачає розгорнуту та обгрунтовану відповідь на одне питання (з письмовою фіксацією всіх відповідей – реферування наукової статті), розгорнута відповідь до розмовного проекту, а також лексико-граматичний тест на платформі Moodle.	Залік проводиться в усній формі при очній формі навчання. Усний залік складається із відповіді на білет з письмовою фіксацією всіх відповідей. Білет містить одне реферування наукової статті, розмовний проект та лексико-граматичний тест Moodle.	
Підсумковий контроль		У разі дистанційної форми навчання залік проходить у тестовій	За відповіді на питання про реферування білета студент може	20

		формі через платформу Moodle.	отримати до 7 балів, за розмовний проект – до 7 балів, тест – до 7 балів, або всього за залік можна отримати до 20 балів. У разі дистанційної форми навчання залік проходить у тестовій формі через платформу Moodle. Підсумковий тест складається із 11 (реферування + 20 лексико-граматичних завдань) тестових питань. Всього за підсумковий тест можна отримати до 20 балів.	
	Практичне індивідуальне завдання (ІЗ)	Індивідуальне завдання – виконання 2 практичних завдань (письмово) із подальшим захистом	ІЗ складається з 2 завдань, за кожне з яких студент може отримати до 10 балів, з урахуванням відповідей на запитання при захисті роботи.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль	2			40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Дрогомирецький П. П. Вступ до германської філології : навчально-методичний посібник. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/1165.pdf>
2. Жлуктенко Ю. А., Яворська Т.А. Вступ до германського мовознавства. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Zhluktenko_Yurii/Vstup_do_hermanskoho_movoznavstva/
3. Левицький В.В. Основи германістики. Вінниця: Нова Книга, 2015. 528 с.
4. Приходько Г. І. Готська мова: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 119 с.
5. Класичні мови і сучасне мовознавство. Київ: Київський університет, 2015. 399 с.
6. Braune W., Helm K. Gotische Grammatik. URL: <https://lib.ugent.be/catalog/rug01:002331723>
7. Keller R. E. The German language. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-linguistics/article/abs/r-e-keller-the-german-language-the-great-languages-general-editor-l-r-palmer-london-boston-faber-faber-1978-pp-xiv649/10DE5169747E80F089C10028121D5CA2>

Додаткова:

1. Володіна Н.В., Дуброва О.В. Вступ до германістики : навч. посіб. Бердянськ : Бердян. держ. пед. ун-т, 2012. 189 с.
2. Євченко В. В. Готська мова. Вінниця: Фоліант, 2010. 399 с.
3. Задорожний Б. М. Порівняльна фонетика і морфологія готської мови. URL: <https://skylots.org/6540220666/Zadorojniy-VM-Porvnyalna-fonetika-morfologiya-gotsko-movi>
4. Левицький В.В. Основи германістики. URL: <https://german.knlu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/02/Book-2.pdf>

5. Левицький, Ю.-М. Людські мови: енцикл. довідник: Монреаль-Львів, 2013, 1804 с.
6. Wiese В. Form and Function of Verbal Ablaut in Contemporary Standard German https://ids-pub.bszbw.de/frontdoor/deliver/index/docId/4253/file/Wiese_Form_and_function_of_verbal_ablaut_in_contemporary_standard_German_2008.pdf

Інформаційні ресурси:

1. Коромисел М. Курс лекцій з германського мовознавства URL: <http://vo.ukraine.edu.ua/enrol/index.php?id=7132>
2. Gothic Dictionary: URL: <http://craven.hypermart.net/Gothic.txt>
3. Heyne`s Gothic Dictionary: URL: http://www.ling.uppen.edu/~kurisato/germanic/goth_heyne_about.html
4. Köbler, G. Gotisches Wörterbuch URL: <http://homepage.uibk.ac.at/homepage/c303/c30310/gotwbhin.html>
5. Тексти на готській мові з перекладом на англійську мову URL: <http://www.wulfila.be/gothic/browse/>